

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani[i] Amor Divinvs

Scribanius, Carolus

Mogvntiæ, 1616

Cap. X. In diem Pentecostes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46242](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46242)

Felix anima, si labia tua spongia
fiant vberum horum, auaræq; spon-
giae munificentissimarum matrum
harum purpureo soboles fonte la-
ctantium. Felix si pendeas ab his v-
beribus, si laterali claudaris utero A-
moris tui, pascendus & lactandus
sanguine, animandus corde & ani-
ma, ut illius iam non tuo nutriaris
sacco, illius non tua viuas anima, æ-
ternum hac animatione beatus.

CAPVT X.

In diem Pentecostes.

Act. 2. **C**UM complerentur dies Pentecostes,
erant omnes pariter in eodem loco, &
factus est repente de celo sonus, tamquam
aduenientis spiritus vehementis, & reple-
uit totam domum vbi erant sedentes. Et
apparuerunt illis dissipatae linguae tam-
quam ignis, seditque supra singulos eorum,
& repleti sunt omnes Spiritu sancto, &

cepe-

ceperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Reliquerat terras Dominus, petierat cælos: & iam ante mortem abiturus, prouidorum parentum more, & testamento cauerat nequa fraus intercederet, nequa animorum dissensio. Parens illi omnium, filii nos omnes. nec aut magis minusve pater illi vni, aut nos filii. Par in omnibus ratio. Eodem afflatore stat in omnibus anima: cui immortali mortale in vtero circumgelauit corpus, in primo parente è virgine terra, necdum opere compressa, necdum semente subacta. Nec Regis apud Deum maior gratia, nec barbarum alicuius imperiosum fastigium, non dignitatum, opum, natalium cuiusquam discreta merita. Omnibus æqualis, vt Iudex, Rex, Dominus, Deus; ita & Pater est. Nescit fortunarum & ætatum discrimina pater, ignorat discreta robora, nec auro, carne, honoribus fi-

490 CAROLI SCRIBANI
lios metitur. Nec patrium affectum
fortuitis temperat. Cùm se memine-
rit omnium parentem, nec quem-
quam de prerogatiua filium cenleri.
Eiusdem diuini afflatus Spiritus om-
nes, eiusdem figulatores corpus,
eiusdem sanguinis pretium sumus:
quem non pro dignitatum, natali-
um, & opum discrimine, sed pro pa-
trio in omnes affectu dispersiuit, pa-
tri in omnes munificentia, largitio-
ne pari. Singulos proinde in soli-
dum hæredes statuit. Ita vt neque v-
niuersalis hæredis institutio quid-
quam aliis detraheret, nec plus vni
concederet; cùm quidquid haberet
corporis sanguinisque sui magni, iu-
xta in omnes partiretur. Verùm pa-
rens erat, nos filii, & pupilli & orbi in
patre. Quis aut hæreditatis huius di-
spertiendæ, aut orborum curam ha-
beret? & fere pupillaria bona si tuto-
re destituantur, neglecta iacent.
Quare Spiritum sanctum orborum
filio-

filiorum tutorem & aduocatum de-
 legit. Et ne quod mora periculum
 crearetur, misit qui filiorum animos
 firmaret, qui tutaretur pupillos. Ne-
 que poterat parens animam spiritus
 sui auram, afflatus sui germen; nec
 corpus manuum suarum operam,
 afflatus sui vaginam, carnis suæ so-
 rorem in æternum destituere inte-
 ritum: aut vniuersum hominem bo-
 norum & paternæ hæreditatis exu-
 lem fraudare speratis, & ad quæ con-
 ditus erat. Peccauerat, fateor, sed
 vt in virgine adhuc Eua irrepserrat
 verbum ædificatorium mortis, ita
 in Virgine æquè introducendum e-
 rat Dei Verbum exstructorium vitæ.
 Vt quod in eiusmodi sexu abierat in
 perditionem, per eundem sexum
 redigeretur in salutem. Factum,
 & natus est è virgine carne num-
 quam resignanda, qui parentum
 lapsum infelici traduce profemi-
 natum, matrumque sanguine fo-
 tum.

tum & passum, sanguine suo repararet. Factum ut venit, nec miram. Nam & figulus temperato ignis afflatu in robustiorem materiam argillam recorporat, aliamque ex allafingit formam. Quo magis ille liberator spiritus, primordiale Patris Verbum, Verbi sui umbram, ingenii sui curam, liberalitatisque suae heredem, è dura eriperet seruitute, & in meliorem redigeret formam. Expleuerat hoc in cruce, in qua calcata morte, detriumphato peccato, olim heredem, post exulem, iterum celorum heredem scriberet. Verum quò omnis hæc benignitas Patris, si sibi relinqueret pupillum heredem, ignarum rerum, hostibus prædam? prouidit ergo de tutore, tamquam altero parente.

Hinc ille repentinus de celo sonus, tamquam aduenientis spiritus vehementis, & impleuit totam domum ubi erant sedentes. Quomodo vehementis spiritus,

ritus, qui mirissimus esse consuevit, non turbine glomeratur, non nubilo liuet; sed teneræ serenitatis apertus & simplex spiritus est? & non spiritus Christi mei mansuetissimi? non tamquam ritus ex fonte illius, surculus ex fronde, qualitatem originis continet? aut tamquam vicarius illius spiritus, vicariam mititatem præfert? & labitur potius quàm impetu feratur? nisi quòd & Dominus in turbine, planè in spiritu vehementi, sed amoris spiritu. Est enim & amoris sua vehementia. Nam & in horto illo amoris & doloris agonis magnæ, non sicut impetus grandinis, ita oculorum fontes validi & potentes saliunt? & sicut tumultus turbarum mutuo se prementium, ita prorumpentes sudorum torrentes? & sicut impetus aquarum multarum inundantium & emissarum super terram spaciosam, ita impetus sanguinis disruptis venarum aggeribus

terram

terram vndique contegentis? Iam
 qui spinas recensebit & flagra, qui
 crucem hastam clauos, non in spiri-
 tu vehementi, tamquam in procella
 ruente, in armorum & elementorum
 collisionibus, mixtum lachrymis &
 sudorib. sanguinem totis ostiis pro-
 ruentem, li toribusq; latè imperan-
 tem videbit? Amoris ergo impetū
 maior, q̄ vel indignationis, vel fu-
 toris est. Cū mēs amore loco quasi
 mota extra se rapitur, nec vbi ani-
 mat, sed vbi amat, est. Hinc illa om-
 nium obliuio, & contemptus etiam
 ac proculcatio opum, honorum, vo-
 luptatum, amicorum, adeoq; sui i-
 psius, nulla propè decoris aut digni-
 tatis habita ratione. Hinc etiam in
 Regibus primaq; nobilitate, diuiti-
 arum, purpuræ, & sceptrorū odia
 paupertatis amor. Hinc carcer & viti-
 cula, omnisq; duritia & inbonitas
 & insuauitas pro mollibus optata.
 Hinc etiam medios in ignes, & crati-
 culas

cu
 liu
 for
 nas
 fact
 lent
 Am
 mer
 tant
 gaud
 con
 must
 foec
 non
 tuna
 toris
 rum
 vene
 clam
 ment
 Chri
 A ver
 glori
 tollit

culas viri iuxta ac viragines profi-
 liunt, in flammis deuolant pueri, in
 fornaces diffiliunt alii, calcant pru-
 nas: secures, bestias, vngulas, ignes,
 sartagine appetunt, amore impel-
 lente. Nihil miraberis, si cogitaueris
 flammis rosas factas, reliquaq; tor-
 menta lilia & violas, amore refigu-
 tante. Quo impulsore ibant Apostoli *Act. 5.*
gaudentes à conspectu concilii flagra &
contumelias passi: & audiunt illud,
musto pleni sunt. Beata torcularia tam *Act. 2.*
 fecundo musto grauida! felices qui
 non auro aut gemma, sed toto se for-
 tunato hoc proluunt autumno, cellis
 totis; quibus quid quid graue & aspe-
 rum, vertitur in lene ac molle, fella &
 venena in mel & saccharum. Qui ex-
 clamat cum Apostolo, *Omnia detri- Phil. 3.*
mentum feci, & arbitror vt stercora, vt
Christum lucrifaciam, & cū Mathathia;
A verbis viri peccatoris ne timuerit: quia
gloria eius stercus & vermis est: hodie ex- 1. Ma-
tollitur, & non cras inuenietur: quia hab. 2.

conuer-

Act. 2. conuersus est in terram suam, & cogitatio eius perit. Euenit hoc Apostolis, cum apparuerunt illis dispersita lingua tamquam ignis, seditque supra singulos eorum.

Ignis non semel interminantibus Domini signum fuit. hinc illud *Isa. 30.* *Auditam faciet Dominus gloriam vocis sue, & terrorem brachii sui ostendet in comminatione furoris, & flamma ignis deuorantis: allidet in turbine, & in lapidibus*

Isa. 66. *grandinis. Et apud eundem: Ecce Dominus in igne veniet: & quasi turbo quadrige eius: reddere in indignatione furorem suum, & increpationem suam in flammis ignis. Amoris tamen hic symbolum est. & fors nulli rei propius comm*

Heb. 12. *poni ignis potest. Etenim Deus noster ignis consumens est, Et ab ore illius habemus: Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendatur? in cordibus nimirum humanis. Ut depulso frigore solutaque glacie seculi cupiditatum, exesaque omni rubigine ve*

Luc. 12. *terit*

teris Adami, exurgamus tamquam
argentum igne examinatum, probatum *Psalm.*
terra, purgatum septuplum, & tamquam *11.*
 aurum quod per ignem probatur Domi- *1. Pet. 1*
 no in holocaustum. Felix anima, quæ
 hoc igne depuratur, vt excoquatur
 ad purum scoria illius, nec quidquã
 reliquum sit quod displiceat oculis
 illius. Felix quæ hoc igne accensa a-
 more illius exardescit: cùm trahit an-
 helum pectus flamma illius succen-
 sum; cùm palpitantia assurgunt cor-
 da, crebrisque singultibus amorem
 suum testatur, flammisque loqui-
 tur; cùm tanquam in stadio præpro-
 pero, sollicitoque cursu, ad agonis sui
 brauium aspirans, donatium exspe-
 ctat ingenti spe calceata, deque pro-
 missionum paratura succincta, tota-
 que his ignibus circumfessa; cùm
 tamquam per montes & saltus, cam-
 pos & nemora decurrit, retia tendit,
 indagines etiam antelucanis horis
 explicat, diesque noctesque ducit in-
 somnes,

fomnes, nec lassitudinem suam sentit, nec sudores metitur, ciboque adeo & potus obliuiscitur, donec operatis fruatur; cum sitis huius ardoribus tamquam de fornacis caloribus

Pf. 41. exasperati, quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita sitiat ad Deum fortem, viuum, exspectans saluari

Apoc. 21. sponsonibus Domini: Ego sitiens dabo de fonte aqua vita gratis. Et: Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris,

Isa. 12. & dicitis in die illa, Cantate Domino quia magnificè fecit. Annunciate hoc in vniuersa terra, exulta & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus Israel.

Isa. 35. Vt verum iam sit illud, Scissæ sunt in deserto aqua & torrentes in solitudine, & quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum. Quod verbis suis

Iob 7. confirmauit Dominus, Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aqua viua. Addit Euangelista, Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus,

datus, quia IESVS nondum erat glori-
 ficatus. Et promiserat per Prophe-
 tam, Effundam enim aquas super siti- *Isa. 44.*
 entem, & fluenta super aridam: effundam
 spiritum meum super semen tuum, & be-
 nedictionem meam stirpem tuam, & ger-
 minabunt inter herbas quasi salices iuxta
 praterfluentes aquas. Habes in hanc
 sententiam illud ad Samaritanam, *Ioh. 4.*
 Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum:
 qui autem biberit ex aqua quam ego dabo
 ei, fies in eo fons aqua salientis in vitam æ-
 ternam.

Fiant hæc in me, vt bibam de fon-
 te viuo, satiet de fonte aquæ vitæ,
 hauriam de fontibus saluatoris, can-
 temque Domino quia magnificè fe-
 cit cum in deserto animæ huius scis-
 se fuerint aquæ; & in solitudine cor-
 dis huius enati fuerint torrentes; &
 quæ erat arida, defluat in stagnū & in
 fontes aquarum, vt fluant de exsuc-
 cido pectore hoc aquæ viuæ, quas ef-
 fundat

500 CAROLI SCRIBANI

fundat Dominus super sitientem aridamque hanc mentem, ut quaeratur sterilis foecunde ut in salices: nec iam ultra sitiat cum in ea excreuerit fons aquae vitae salientis in vitam aeternam. Excreseat hic fons iungaturque origini suae Spiritui sancto, quo aquae vitae ut fons animae meae

Esther. parvulus crescat in fluvium maximum
II. & in aquas plurimas redundet, stilletque montes Gelbe peccantis huius animae dulcedinem, & superbiae colles

Joel. 3. fluant lacte, & fons de domo Domini egrediens irrigare incipiat torrentem spinarum mearum, mare nimirum magnum spinarum huius seculi, quibus confossa & medullata iacet anima protendens sitientia & liuentia à siti labra ad fontem vitae, ut eueniat

Pf. 35. mihi illud Prophetæ: Inebriaberis ab ubertate domus tua: & torrente voluptatis tuae potabis eos. Quoniam apud te est fons vitae, & in lumine tuo videbimus lumen. Inebrier ab hoc fonte, ab ubertate

tate vineæ, torcularis & cellæ tuæ, & torrente voluptatis domus tuæ pota me Domine, vt plenus musto & vino tuo, ebria deructem amoris verba, grata tibi pocillatori & è torcularibus calcatori meo: plenus hoc vino madeam, adeoq; innatam totus felix natator musto tuo, Spiritus sancti manibus expresso.

Hic enim ille datur munerum, hic ille beneficiorum largus erogator. Ab hoc fluunt illa vina orbem crapulantia. Quibus inebriati, sceptrâ & diademata calcarunt reges, ne calcarentur æternùm; opes & honores protriuerunt alii, ne protererentur æternùm; voluptatem & delicias subiugum miserunt, ne mitterentur ipsi æternùm. Quàm multæ Deo maturitatem suam sponfarunt, in illiusque voluntatem concesserunt aliorum oculis gradum obstruentes, vt inciperent iam tum hic Angelicam paraturam induere? Quàm multi

multi omnibus vitæ gaudiis renun-
 ciantes à liberiore conditione ad du-
 ram & asperam transierunt, exciti
 hac cogitatione: Prudens negocia-
 tio est aliquid amittere vt magna lu-
 crieris? quanti per ignes & secures ad
 meliorem vitam conuolarunt non
 reformidantes maiora pro veritate
 in salutem, quam quidam affecta-
 runt pro vanitate pati in perditio-
 nem, veteri prouocati verbo, quanti
 vitrum, quanti margaritum? quam
 multi ex metu & voto, æterni ignis
 & regni pœnitentia verrente & ra-
 dente, mundam iniquitati antè pe-
 ãtoris domum Spiritui sancto para-
 runt his similibus vè prouocati, Pec-
 cauimus! pœnitere non pigeat. Peri-
 clitari pigeat, non liberari. Iteratur
 inualctudo, iteranda medicina est
 quam multi post non paucorum an-
 norum principum atria nocturnis &
 crudis salutationibus occupata, ob
 exigui temporis volaticum honorè
 & gau-

gauc
 in ca
 fenfo
 runt
 salut
 N
 tu san
 tore
 stro I
 exsur
 tia, d
 confi
 ribus
 seculo
 cuit il
 volup
 cos al
 tus. N
 tur, o
 paten
 regias
 sibi p
 ducit
 calor

gaudium, meliora à Spiritu edocti,
in castigatione victus & cultus of-
feso Domino reliquum vitæ sacra-
runt, protractæ per seculi vanitates
saluti reformati?

Neque hæc ab alio quàm à Spiri-
tu sancto, cælestium donorum largi-
tore & erogatore nata. Quo magi-
stro Prophetæ cælitus inundantur,
exsurgunt linguæ, grandescit sapien-
tia, discretio erigitur, maturescunt
consilia, calcatur cum opib & hono-
ribus libido, vt exulem iam videas à
seculo, seculo licet inhærentem. Do-
cuit illum alias sedes, patriam aliam,
voluptates, honores, opes alias, ami-
cos alios, alia regna & imperia Spiri-
tus. Nam licet seculo corp⁹ includa-
tur, omnia tamẽ animæ à Sp. edoctæ
patent, & nō iam stadia, aut porticus
regias, aut regnorum palatia, sed viam
sibi proponit, viam inambulat, quæ
ducit ad Deū, ad cæli palatia magna,
cælorum regna, & imperia prima.

Hic

Hic ille Spiritus est, per quem viduæ & steriles antè aquæ postquam in sedisset Dominico capiti, fecundatæ, delictorum iam expiatrix factæ sunt in salutem, vt quisquis purgatrice nunc aqua Spiritu grauidæ tinctus fuerit, veterem contaminationem ad eò ignoret, vt nihil in hinc delictorum credas à primi parentis traduce permeasse. Hic ille interpellat pro nobis gemitibus in eloquiis, aduocati implens officia, & protectionis exhibens munia. Quo re-

Act. 2. pleri Apostoli, cœperunt loqui variis linguis, ne deessent linguarum discrimenibus doctores, aut ne se destituerent queri nationes possent. Hinc iam Germanorum & Hispanorum omnes termini, Gallorum diuersæ nationes, Britannorum inaccessibilia regna, Maurorum vastissimi fines, Getulorum varietates, Scytharum Sarmatarum, Dacorum vicinarumque prouinciarum, & tot inaccessibiles

manu

manis loca, Christo iā subdita, Christum linguis suis loquuntur. Sua Chinenſes, Ipones, Mogoris & Bengalę regna, & quidquid Oceano in Oriente alluitur & circumnavigatur: ſua Occidente Braſilia, Mexicana, Peruiana, lateq; mari orbeq; toto ſparſa imperia.

Quis me repleat hoc Spiritu? quo vno mœtoreſ deterguntur, nocitura ſoluuntur frigora, incaleſcit faſtidientis ſtomachi tepor nauſeam pro-uocaturus, noxiuſ fugatur æſtuſ, exulat timor, conſtantia firmatur, roboratur in aduerſis animuſ, temperatur in proſperis, floret pudicitia, animatur pietas, ita reprimitur, ſedantur odia, mutuſ inardescit caſt' amor, pulſa auaritia ſuccedit munificentia, ſuperbia calcata humilitas extollitur, ſurdeſcunt quotquot ſeculo ſponſiones, & ad maiora mēs erigitur. Hinc illi caloreſ cęleſti flamma ſuccenſi, palpitantia corda amo-

Y re

506 CAROLI SCRIBANI

re saucia, pectus anhelum amore la-
 sum, longa suspiria amore nata, ca-
 dentes genæ amore percussæ, liuen-
 tia labra amore obruta, tremuli
 dentes amore concussi, caligantes
 oculi amore obnubilati, frons deie-
 cta amore pressa, capilli neglecti
 amore sparsi, fatiscètia membra amo-
 re oppressa, emotuum corpus amo-
 re exanimatum. Atque hinc lachry-
 mæ, tamquam imber nube sua scilla-
 tamquam fontes supra margines sa-
 lientes, tamquam torrentes fissis
 altè superstantes, tamquam flumini-
 aggeribus ruptis, tamquam maria
 toribus innatantia. Hinc etiam
 sati pectoris sudores solis sui præ-
 cii, auroræ suæ indices, animæ que
 more suo gravidæ soboles fecundæ
 aut tanquam vberum succus; ut co-
 pus totum vber iam sit vnum gratum
 amoris suo, aut sanè tot vbera que
 sudoris scaturigines, ac quasi lactis
 fontes, quibus pascatur & satietur

dilectus vberum amicus. Hinc etiam illa ebrietas, amoris vinea torcularibus, cella, musto & vino prouocata, è qua verba vinum suum loquentia, solentia, locisque non suis posita, semesa, balbutiè e ore prolata, mediis concisa & occisa labris, præmansa dentibus, nec tam per orationem, quàm per crebra suspiria vota depromentia, & amorem suum nullo delectu prodentia.

Ardebant hac flamma Apostoli, natabant sudoribus, madebant vino. Et illi iam antè parietibus tamquam propugnaculis septi, ingenti vndique terrenæ potestatis formidine circumfessi, & ad timorù umbras corpore suo viduas trepidantes, ac ad mulierculæ vocem periurio metum signantes, adeoque nec conscientis suis satis fidentes, prosiliunt in apertum, in medium populi; movent, redarguunt, inhortantur, tot tantorumque criminum reos ad do-

Y 2 lorema

lorem sacco, cinere lacrymis testan-
 dum. Videas paucos, inermes, pisca-
 tores ferè, inter tot Iudæorum exer-
 citus vnus Ierosolymæ mœnib. clau-
 sos tot efferas mentes, & barbara
 paulo antè rabie in innocuo vnus
 sanguine ferocientes, ingenti aufu
 qua munitis minisq; insurgere, qui
 & in ipsa Synagoga, nulli Phariseo-
 rum, Scribarum, Legisdoctorum
 aut Principum parcere; nullius di-
 gnitati, ferro, comminationibus de-
 crescere; cæcosq; gaudere, *quoniam*
agni habiti sunt pro nomine IESU con-
stantiam pati. Quæ omnia vno Spiritu
cto doctore nata.

Beatos prodigiosa hac fortuna
 taq; commutatione Apostolos
 giatur tantum eadem mihi Spiritu
 mer sumq; ingentium peccatorum
 fluctibus in diuinæ clementiæ po-
 tum felix nauclerus deducat. Vt
 ille nihil penes Deum, nisi pro
 rea puluis, nisi vas in honorum, ca-

AMOR DIVINVS. 509

nis concupiscentia obsessus, seculi q̄;
illecebris irretitus, inopinata ac opi-
ma felicitate arbor suam fructibus
Domino gratis perennans, quæ nec
ignem, nec securim videat. Diffan-
dat̄que diffuamq̄; illius amoribus,
qui solus replere mentem pectoris q̄;
casta potest, vt æternū demum illis
suar, totus amoris illius Occa-
no immerfus.

Y 3 AMO